

אנכי
על

אמרתך

כמוצא

שלל רב

פנינים נפלאים

על פרשיות התורה

מאוצרם הגנוז של מפרשי הש"ס,

ספרי שו"ת, כתבי יד וממקורות נדירים

בראשית

נלקטו ונערכו בעזר ה' יתברך על פי סדר הפרשיות

על ידי

אברהם ישראל בלאמיר הרב שבתי רב שלישיא רוזנמל

מכון הרב פראנק

מפעל "גנוז קדם"

ירושלים, תשנ"ח

פ ת ת ח ד ב ר

”שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב” (תהלים קיט)

משל לאדם שהלך בדרך רחוקה ולפתע התגלה לנגד עיניו איצר בלום של אבנים טובות ומרגליות. עומד הוא נפעם ומתפעל מול הברק המסנוור והעושר הרב – ואז מתנפל על האבנים הטובות וממלא בהם את כל כיסיו, חופן בהם את כפות ידיו, דוחס עוד ועוד אל תיקו ואף בתוך כובעו מטמין מרגליות ואבנים טובות לרוב... רק אז, כאשר ברור לו שיותר לא יוכל לשאת עימו, הוא ממשיך בדרך בקושי, מכובד המשא, שמח ומאושר על האוצר המופלא שהודמן לו כך פתאום. שמחה גדולה ממלאת את ליבו – אך שמחתו אינה מושלמת, שכן הוא מביט בערימה הגדושה שהותיר אחריו, גדולה היא ומכילה פי כמה וכמה ממה שהצליח לקחת לעצמו לדרך, ושמחתו נמהלת בתחושת החמצה גדולה...

ואף אני, אמר דוד המלך עליו השלום, משול לאותו אדם. כאשר אני ניצב מול התורה הקדושה, שמח אני ומאושר על כל השגה נוספת, על כל פסוק, כל הלכה וכל חידוש, אבל שמחתי מעורבת בצער גדול – כאשר אני יודע עד כמה תורת ה' עמוקה מני יום ועד כמה רחוק אני מידיעת התורה בשלימות.

אשר על כן ”שש אנוכי על אמרתך”, אבל שמחתי הבלתי שלימה דומה היא ”כמוצא שלל רב”, כאותו הלך שהותיר אחריו יותר מחצי תאוותו, ששמח על מה שהשיג ומצטער על השלל שראה – ולא השיג לעצמו

רבי עקיבא איגר

תחושה מעין זו חש גם כותב השורות, בסיומה של מלאכת איסוף מייגעת של החידושים הנפלאים בהלכה ובאגדה, אבנים טובות ומרגליות, המפארים ספר זה, כך ראשון בסדרת ספרי ”כמוצא שלל רב” על חמישה חומשי תורה.

מזה זמן רב ראיתי ונתתי על ליבי, כי בתוך ספרי הלכה מובהקים ומפרשי השי”ס בלולים ובלוסים חידושים רבים ונפלאים על פסוקי התורה. הם מובאים לרוב בשטף משא ומתן הילכתי, ומכיוון שבמקומות שבהם הובאו - כבדרך אגב הובאו, לא זכו שיד הכל תמשמש בהם.

אשר על כן, ליקטתי מביניהם פנינים ומרגליות, ששובצו מחדש והותאמו למסגרת ספר זה. ליקטתי נפזרים כמלקט שיבלים, עברתי על פני מאות ספרים שאינם בגדר מפרשי התורה: ספרי שאלות-ותשובות וחידושים על השי”ס מגדולי הדורות, ארוזי הלבנון, אדירי התורה ומגדולי הדרשנים בדורות האחרונים, קבצים תורניים, ספרי זכרון ועלים בודדים, וכן מכתבי-יד שטרם שופתם עין הדפוס והמה בכתובים. כך,

ויצא

לכל צדיק — הודו, זיוו והדרו המיוחדים רלא

מדוע נענש יעקב על שלא כיבד את אביו, והרי בן נח פטור מכיבוד אב? רלב

מניין שיעקב לא נענש הווקא על יד השנים שלמד אצל שם ועבר? רלד

שימוש לגבוה באבנים שהשתמש בהם לצורך הדיוט רלה

ההוכחה שנבלעו כל האבנים באבן אחת רלו

מדריגת המלאכים תלויה באדם רלז

גם שנתו של יעקב נחשבה כלימוד! רלח

הטעם שפחד יעקב כשהקיץ משנתו רלט

רמז נפלא לחורבן ביהמ"ק ולביהמ"ק השלישי רמ

יעקב נדר להקדיש הרב — כאשר יבוא לעולם רמא

איך אמר יעקב צ'שבתי בשלוש? רמא

תפילת יעקב: שפסולי הקהל לא יבואו מורעו רמג

הפרשת חומש מנכסיו — הלימוד מיעקב אבינו רמד

הצדיק, השכל והרגליים רמו

חידוש דין להלכה ממה שנקרא לבן "בן נחור"? רמו

מי לימד את רחל ולאח את דרך ה'? רמו

הלימוד בפסוק למשכונות שלקח לבן מאנשי המקום רמו

רמז נפלא לתשובת לאה לטענת יעקב כי רימתה אותי רמח

איך נשא יעקב שתי אחיות? רמט

איך יקיים יעקב את רחל ולאח לאחר תחיית המתים? רנד

למה אין ראובן ושמעון בכלל "בני שנואה" ו"בני תמורה"? רנה

האם האמהות היו נביאות? רנו

לאה הודתה ראשונה על מה שנראה מובן מאליו רנו

החילופין המופלאים במעי האמהות רנח

הזכות לדורות במעשה המקלות רס

ההוכחה שלבן התרחק מיעקב: דיבורו של הקב"ה עמו רס

לבן הזיכה לדורות: התקרבות לגיים מגבירה את שנאתם! רסא

איך ידע לבן שהתרפים אצל יעקב? רסב

תוכחתו הנמרצת של לבן רסב

איך גנבה רחל את התרפים רסג

סיבת חרונו של יעקב רסד

טענתו הצודקת של לבן רסד

מלאכי אילוקים ומלאכי יעקב רסה

וישלח

לשם מה שלח יעקב להגיד לעשיו שקיים תרי"ג מצוות? רסו

היה צר ליעקב על שיורא מפני עשיו? רסז